

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltaksplan

Kvernmoelva (Bjørkmoelv, Skoltelv)
Miljøtiltak

Plandato: 20.06.2021	Saksnr.: 20725
Revidert:	Vassdragsnr.: 190.3AZ
Kommune: Gratangen	NVE Region Nord
Fylke: Troms og Finnmark	Kongens gate 52-54 Capitolgården, 8514 NARVIK
Inngrepsnr.: 20927	Tlf.: 22 95 95 95 Epost rn@nve.no

Tiltaksnr:	Vassdragsnr.:		
20927X	190.3AZ		
Saksbehandler:	Sturla Sæle	Adm.enhet: SVFOM	Sign.:
Miljøvurdering:	Sturla Sæle	Adm.enhet: SVFOM	Sign.:
Ansvarlig:	Kari Reistad	Adm.enhet: SVFOM	Sign.:
Saksnr:	Arkiv: 411	Kommune: Gratangen	Fylke: Troms og Finnmark

Sammendrag:

Tiltaket går ut på å reetablere et lukket meandersystem i en kanalisert elvestrekning på ca. 600 meter. Elvestrekningen er sterkt kanalisert grunnet langsgående forbygninger som avskar den naturlige meandreringen, og resulterte i endrete biotopiske forhold.

Åpner man forbygningen ved innløpet og utløpet av de lukkede meanderne vil man kunne gjenskape deler av den naturlige elvestrekningen.

Dette tiltaket vil virke positivt på vassdragsmiljøet og naturtypene i flommarksområdet, samt for fisk ved åpning av nye leve- og oppvekstplasser.

Vernestatus:

Vassdraget omfattes ikke av noen verneplan.

Tiltakets hensikt:

Bedre vassdragsmiljøet, reetablere naturlige flom- og erosjonsprosesser.

Nøkkeldata

Plandato: 20.06.2021	Kostnadsoverslag:
Revidert:	
Lengde totalt: 600	Tiltakstype: Miljøtiltak
Antall parseller:1	Elveside: Høyre, Venstre

Stedfesting

Punkt	Sone	UTM – Ø	UTM – N	Kartblad N 50	Vassdragsnr.	Kommunenr.
Øvre	33	610186.58	7617239.90		190.3AZ	5418
Midtre	33	610292.36	7616915.94		190.3AZ	5418
Nedre	33	610326.74	7616726.86		190.3AZ	5418

Tegninger

Tegningstype:	Tegningsnr.:
Oversiktskart 1:5000 Oversiktskart 1:2000 Lengdeprofiler 1:200 Tverrprofiler 1:200	

Registrering i databasen, Planer

Utfylt dato:	Sign.
Kontrollert dato:	Sign.
Registrert dato:	Sign.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	5
1.1. Beliggenhet	5
1.2. Bakgrunn	6
2. Grunnlagsdata	7
2.1. Beskrivelse av problemet	7
3. Teknisk beskrivelse av tiltaket	8
3.1. Formål, utforming og omfang	8
3.2. Prosjekteringsmodell.....	8
3.3. Forberedende arbeider.....	8
3.4. Fjerning av gammelt sikringsanlegg	9
3.5. Flom- og erosjonssikringsanlegg	Feil! Bokmerke er ikke definert.
3.6. Massetak / steinbrudd.....	10
3.7. Sikker anleggsutførelse	10
3.8. Avbøtende tiltak	10
3.9. Avsluttende arbeider	10
4. Naturmangfold	11
4.1. Forhold til naturmangfoldloven	11
4.2. Forhold til vannforskriften	11
5. Virkninger	12
5.1. Hydrauliske forhold.....	12
5.2. Kulturminner	12
5.3. Brukerinteresser	12
6. Kostnadsoverslag	Feil! Bokmerke er ikke definert.
7. Gjennomføring	13
8. Oppfølging og vedlikehold	13
9. Kart og tegninger	Feil! Bokmerke er ikke definert.

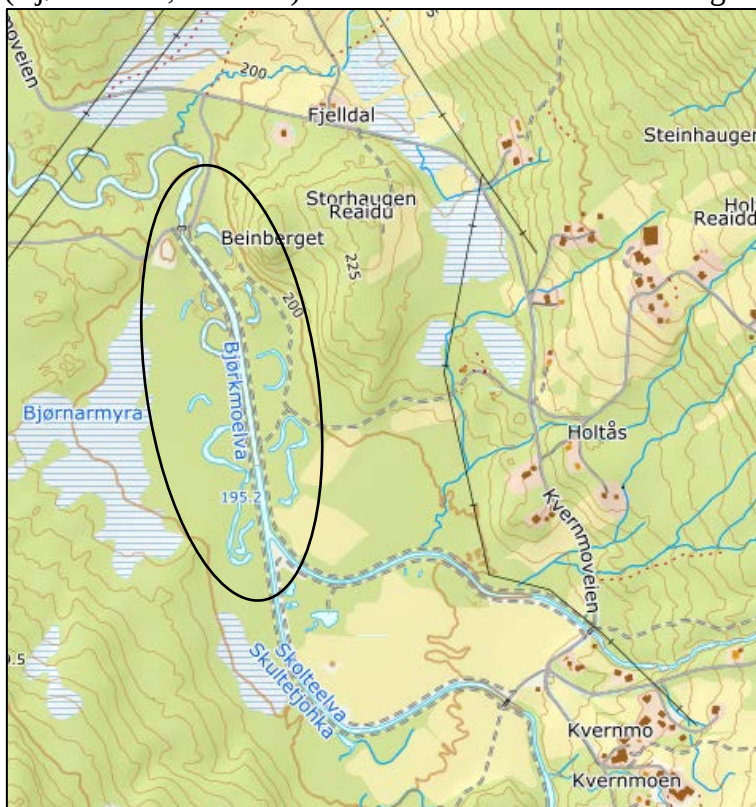
1. Innledning

1.1. Beliggenhet

Figur 1: Kvernmoelva i Gratangen kommune.

Tiltaksområdet ligger i samløpet av Kvernmoelva og Skoltelva, der Bjørkmoelva har sin begynnelse ved Kvernmo i Gratangen kommune. Vannforekomsten har navnet Kvernmoelva (Bjørkmoelv, Skoltelv). Tiltaksområdet har en total lengde på ca. 600 meter.

Figur 2: Tiltaksområdet ved Kvernmo i Gratangen.

1.2 Bakgrunn

Nedstrøms samløpet mellom Kvernmoelva og Skoltelva, der Bjørkmoelva har sin begynnelse, ble det bygd lange flomvern langs begge sider av elveløpet. Flomvernet/forbygningen kanaliserte det som tidligere var en meanderende elvestrekning, og vassdragsmiljøet ble sterkt forringet.

Flommarksområdet og de tidligere meanderne er i dag delvis tørrlagt, men det står tidvis en del vann der.

Denne vannforekomsten (Kvernmoelva (Skoltelv. Bjørkmoelv) har i henhold til Vannforskriften mål om god økologisk tilstand, med høy risiko for manglende måloppnåelse. Vannforekomsten har i dag moderat økologisk tilstand og status som «Sterkt modifisert vannforekomst» (SMVF), noe som tilsier at man ikke kan oppnå målstatusen om god økologisk tilstand uten at det gjennomføres tiltak.

Delvis restaurering av strekningen påvirket av sikringsanlegget bør derfor gjennomføres for å nå målet om god økologisk tilstand.

Figur 3: Den kanaliserte elvestrekningen.

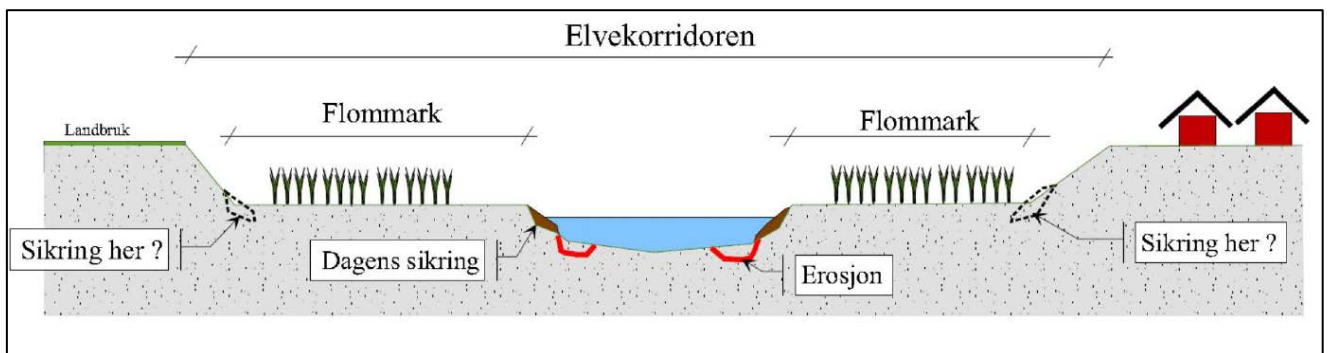
2. Grunnlagsdata

2.1. Beskrivelse av problemet

Erosjons- og flomsikringsanlegg ble etablert langs flere vassdrag for å gi plass til ekspansjon i landbruket. Dette tiltaket gjelder et område hvor landbruket ikke har utnyttet de tørrlagte områdene, og det er i dag god avstand mellom elveløpet og nærmeste dyrka mark.

Et naturlig og bærekraftig vassdragsmiljø er avhengig av en mer kompleks dynamikk enn det et kanalisert og homogent elveløp gir. Sideløp, bekker og meandere er med på å gi oppvekstområder for yngel og annen fisk.

Vi anser ikke at tiltaket vil resultere i skadepotensiale på sikringsverdig bebyggelse eller dyrka mark,

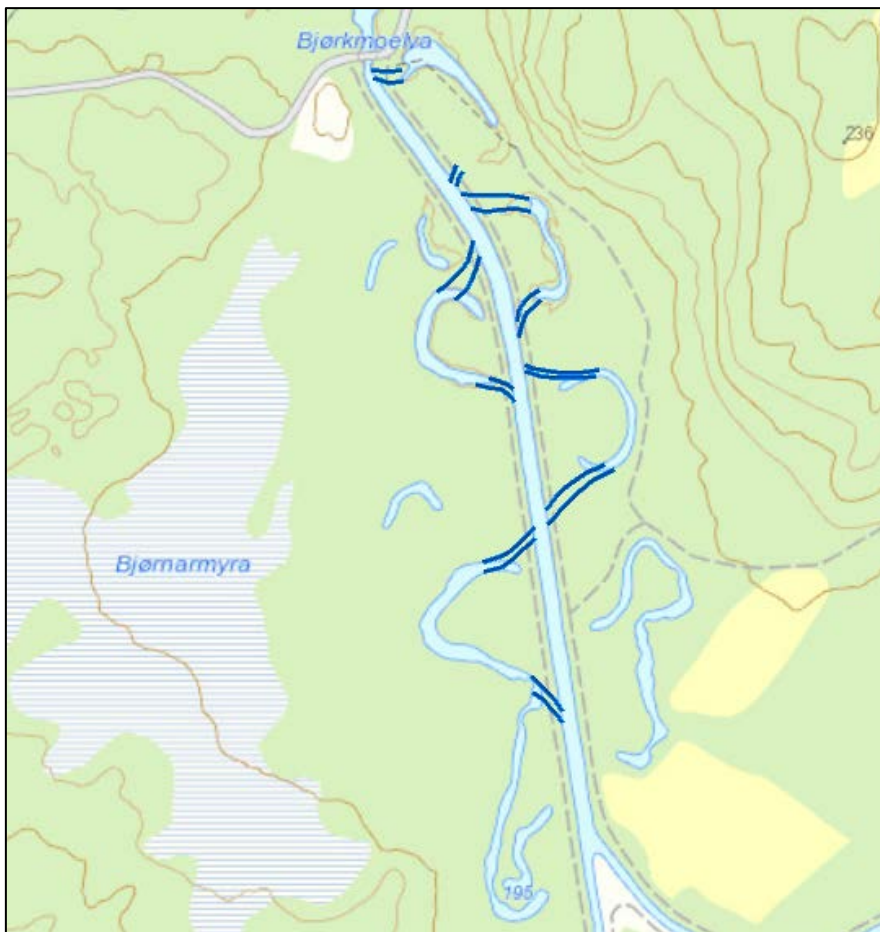

Figur 4: Elvekorridoren.

3. Teknisk beskrivelse av tiltaket

3.1. Formål, utforming og omfang

Dagens flom- og erosjonssikringsanlegg graves opp ved innløpet og utløpet av utvalgte meandere. Dagens kanaliserte elvestrekning beholdes, slik at det blir en fordeling av vannføringen mellom reetablert meander og kanalløpet.

Figur 5: Blå linjer viser til hvor det er ønskelig med gjenåpning av innløp/utløp til avstengte meandere.

3.2. Prosjekteringsmodell

Tiltaket utføres med ved hjelp av maskinstyring generert av Gemini Terrain 13.

3.3. Forberedende arbeider

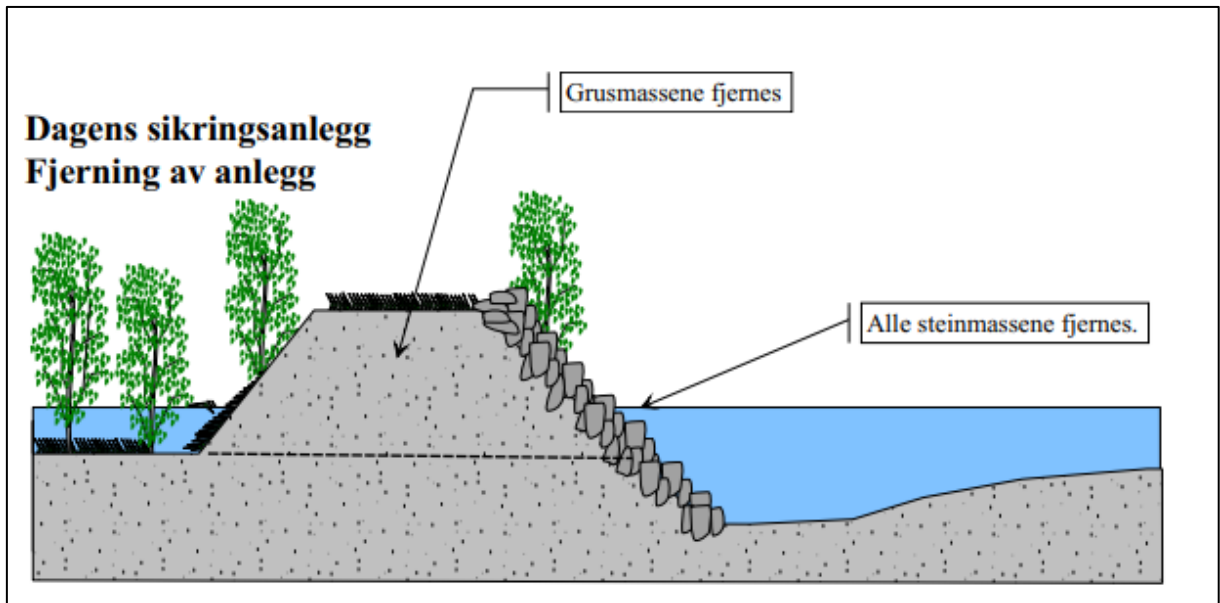
Adkomstveier anlegges i samarbeid med grunneier. Det er god adkomst via traktorvei på eksisterende forbygning.

Det vil ikke være nødvendig med noe omfattende skogrydding.

3.4. Fjerning av gammelt sikringsanlegg

Forbygning/sikringsanlegg fjernes ved innløp og utløp av meandere ved å grave opp stein- og grusmassene. Massene holdes adskilt slik at stein kan benyttes i sikring av nytt innløp og utløp.

All steinen på støtsiden mot elva fjernes i sin helhet. Grusmassene i selve fyllinga fjernes til man har en jevn overgang fra elva til terrenget innenfor.

Figur 6: Prinsippskisse for fjerning av sikringsanlegg.

Innløpet og utløpet sikres med stein fra den fjernede delen av anlegget.

3.5. Massetak / steinbrudd

Det er massebalanse i tiltaket.

3.6. Sikker anleggsutførelse

Det er viktig å følge med på varsel om høyere vannføring.

Adkomstveiene inn til anlegget sperres slik at ikke uvedkommen trafikk kan skje. Det legges ikke opp til deponi i anleggsområdet.

3.7. Avbøtende tiltak

Det legges stor vekt på miljøtilpasning og tilpasning til terrenget rundt. Dette gjøres ved å ta vare på vegetasjonsrike masser, følge terrengformene og tilpasse anlegget med runde naturlige former.

3.8. Avsluttende arbeider

Spor etter anleggsmaskiner fjernes i størst mulig grad. Anlegget planeres, arronderes og terrengtilpasses.

Riggområdet istandsettes og spor etter anleggsdriften fjernes. Busker og lavere vegetasjon kan hentes fra nærområdet brukes som beplantning ved oppryddingen.

4. Naturmangfold

4.1. Forhold til naturmangfoldloven

Naturbasen og artskart er sjekket 20.06.2021 i forbindelse med utarbeidelse av tiltaksplanen. De arter som er registrert er registrert utenfor direkte kontakt med selve tiltaksområdet.

Tiltakene som er planlagt vil være positivt for de vassdragsnære naturtypene ved at elvebredden og elvenære arealer blir tilbakeført med tilhørende erosjons-, sedimentasjons- og flomprosesser.

4.2. Forhold til vannforskriften

NVE har foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) §§ 11 og 12 vedrørende midlertidige endringer, ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket, og vurdert behov for nødvendige oppfølgende undersøkelser. NVE har vurdert samfunnsnyttens av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket.

NVE har ansvar for å etterfølge kravene i vannforskriften ved anlegg som er etablert i deres regi. NVE Region Nord bruker Kolarctic-prosjektet, ReArc (2019-2021) for å gjennomføre miljøtiltak. Dette tiltaket er en del av dette prosjektet.

5. Virkninger

5.1. Hydrauliske forhold

Fjerning av kanalpreget på denne elvestrekningen vil senke vannhastigheten i dette området. Vannføringen vil fordeles mellom kanalløp og meandere.

Flom- og erosjonsprosesser vil påvirke de gjenåpnede meandrene som ikke er sikret mot dette.

5.2. Kulturminner

Det er ikke registrert kulturminner i området rundt vassdraget.

5.3. Brukerinteresser

Tiltaksområdet er mye brukt til rekreasjon, som fiske og annen aktivitet. Tiltaket vil kunne virke positivt med tanke på dette.

6. Gjennomføring

Før oppstart skal planene samkjøres mellom planlegger, byggeleder og utførende. Grunneiere og kommunen skal orienteres om planene og varsles før gjennomføringen.

Eventuelle endringer og justeringer i planen kan forekomme både før og etter oppstart. Planlegger og byggeleder må være samkjørte om slike justeringer. Større endringer i planen bør varsles til aktuelle grunneiere.

7. Oppfølging og vedlikehold

Tilsyns- og vedlikeholdsansvaret for anlegget er regulert i eget rundskriv fra NVE, tilsynsforskriften FOR 2005-06-17 nr . 655